

Strategické plány SZP: Zelená dohoda, nebo žádná dohoda?

HLOUBKOVÁ ANALÝZA
PŘÍPADŮ ZE SEDMI ZEMÍ

Hnutí DUHA

Friends of the Earth Europe vede kampaně za ekologicky udržitelnou a sociálně spravedlivou společnost, sdružuje více než 30 národních organizací a tisíce místních skupin a je součástí největší světové sítě občanů zabývajících se ochranou životního prostředí Friends of the Earth International.

Tato zpráva byla vypracována s pomocí Institutu pro ekonomickou a ekologickou politiku (IEEP).

Design a ilustrace www.marmelade.be

Friends of the Earth Europe

Rue d'Edimbourg 26, 1050 Brusel, Belgie
info@foeeurope.org www.foeeurope.org
twitter.com/foeeurope facebook.com/foeeurope

Tato zpráva je financována z programu Evropské unie IMCAP. Obsah této publikace vyjadřuje pouze názory autorů na jejich výhradní odpovědnost. Evropská komise nepřebírá žádnou odpovědnost za případné využití zde uvedených informací.

GLOSÁŘ

AEKO (AECM): Agroenvironmentálně-klimatické opatření. Motivační nástroje SZP financované z II. pilíře, které poskytují platby zemědělcům za dobrovolné environmentální závazky týkající se ochrany a zlepšování životního prostředí a udržování kulturní krajiny.

SZP (CAP): Společná zemědělská politika

SP SZP (CSP): Strategický plán SZP

EZFRV (EAFRD): Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

EZZF (EAGF): Evropský zemědělský záruční fond

Ekoschéma: Režimy plateb financované z I. pilíře zaměřené na ochranu životního prostředí a klimatu

EZD (EGD): Zelená dohoda pro Evropu

DZES (GAEC): Dobrý zemědělský a environmentální stav půdy. Normy zaměřené na dosažení udržitelného zemědělství. Udržování půdy v dobrém zemědělském a environmentálním stavu přímo souvisí s otázkami, jako je minimální úroveň údržby, ochrana vody a hospodaření s ní, půdní eroze, obsah organické hmoty v půdě, struktura půdy. Tyto normy musí dodržovat evropští zemědělci, kteří dostávají přímé platby nebo některé z plateb na rozvoj venkova.

PPH (SMR): Povinné požadavky na hospodaření. Všichni zemědělci bez ohledu na to, zda dostávají podporu v rámci SZP, jsou povinni dodržovat povinné požadavky na hospodaření (PPH). PPH zahrnují pravidla EU týkající se veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin, dobrých životních podmínek zvířat a životního prostředí. Dohromady s požadavky DZES se jedná o „pravidla podmíněnosti“.

ZVP (UAA): Zemědělsky využitá půda

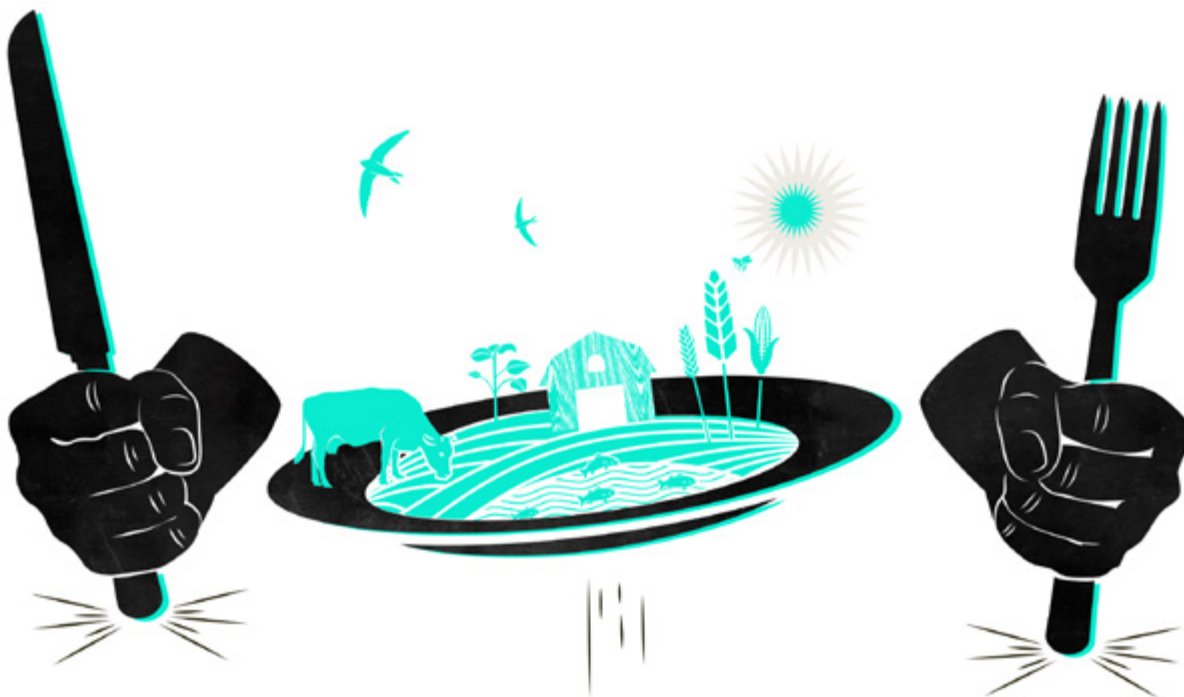
Strategické plány SZP: Zelená dohoda, nebo žádná dohoda?

HLOUBKOVÁ ANALÝZA PŘÍPADŮ ZE SEDMI ZEMÍ

OBSAH

- 4 ÚVOD
- 5 Potravinový a zemědělský systém, jehož chceme dosáhnout
- 5 Cíle Zelené dohody pro Evropu
- 6 Příspěvek SZP k systému, kterého chceme dosáhnout
- 9 DOSTUPNÉ STRATEGICKÉ PLÁNY SZP:
O ČEM VYPOVÍDAJÍ?
- 10 Rakousko
- 12 Česká republika
- 14 Polsko
- 16 SHRNUÍ: PŘEHLED NÁRODNÍCH AMBICÍ
- 20 ZÁVĚR
- 22 PŘÍLOHA 1: Metodika

ÚVOD

Společná zemědělská politika (SZP) je významným legislativním předpisem, který má zásadní potenciální dopad na naplnění či nenaplnění cílů stěžejní iniciativy Evropské unie „Zelená dohoda pro Evropu“ a její strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ („Farm to Fork“).

SZP je nejdůležitější zemědělskou politikou Evropské unie, která určuje priority financování produkce potravin a na niž připadá přibližně 30 % rozpočtu EU. Byla zavedena před 60 lety a doposud podporovala především intenzifikaci zemědělství ve prospěch agrobiznisu a velkých zemědělských podniků na úkor drobných výrobců potravin a přírody.

Nová SZP, která začne fungovat v roce 2023, je podle Evropské komise „spravedlivější a zelenější“. Ačkoli tato politika zahrnuje určitou ekologickou rétoriku a environmentální a sociální opatření, zůstává promarněnou příležitostí k podpoře přechodu k udržitelnějším modelům produkce potravin.¹ Nová opatření mají mnoho nedostatků a budou i nadále odměňovat zemědělce především podle toho, jak velkou plochu obhospodařují, nikoli podle toho, jak přispívají k ochraně klimatu a zachování biologické rozmanitosti.²

Členské státy mají nyní povinnost vytvořit národní strategické plány SZP, které

jdou nad rámec nepřilíh ambiciózních závazků SZP, a použít dostupné finanční prostředky k podpoře opatření, která splňují cíle EU stanovené Zelenou dohodou pro Evropu. Jak upozornilo několik nevládních organizací, většina národních strategických plánů bohužel není dostatečně ambiciózní.³

Tato zpráva obsahuje hodnocení strategických plánů SZP (dále jen „plány“ nebo „SP SZP“) sedmi členských států EU: Rakouska, České republiky, Dánska, Malty, Polska, Španělska a Švédska⁴ a prezentuje shrnutí analýz zpracovaných členskými organizacemi sítě Přátelé země (Friends of the Earth)⁵ z příslušných evropských zemí. Zaměřuje se na pravděpodobný přínos plánů k cílům Zelené dohody pro Evropu (dále jen „EZD“) v oblasti zemědělství, zejména na strategii „Farm to Fork“ a „Strategii v oblasti biologické rozmanitosti“, a na pravděpodobný dopad na drobné zemědělce a producenty a na spravedlivé pracovní podmínky pro pracovníky v zemědělství.

1 <https://friendsoftheearth.eu/press-release/cap-fails-small-farmers-and-the-environment-yet-again/>

2 <https://friendsoftheearth.eu/publication/the-re-cap-does-the-eus-new-farming-policy-match-eu-green-deal-goals/>

3 <https://eeb.org/cap-national-strategic-plans-will-fail-to-deliver-on-european-green-deal-environmental-and-climate-objectives-ngo-assessment-reveals/>

4 Tato analýza je založená na veřejně dostupných Strategických plánech SZP předložených v čase psaní této zprávy (t.j. hodnocených před březnem 2022), a proto nebere v potaz možné změny od té doby.

5 Úplná metodika viz příloha 1.

Potravinový a zemědělský systém, jehož chceme dosáhnout

Přechod na spravedlivé a ekologické potravinové a zemědělské systémy vyžaduje zásadní změny ve způsobu produkce a distribuce potravin v EU. Je třeba přejít na potravinové systémy založené na zásadách potravinové suverenity a agroekologických postupech, které přispívají k biologické rozmanitosti, zdravé půdy, ochraně klimatu a chrání práva zemědělců.

V roce 2020 zveřejnila Evropská komise v rámci své stěžejní iniciativy EZD strategii „Farm to Fork“ a „Strategii v oblasti biologické rozmanitosti“, které sice nejsou ani zdaleka dokonalé, ale stanovují některé důležité cíle, které by mohly významně změnit stávající situaci. Veřejné politiky EU včetně SZP ale bohužel tato opatření v praxi konkrétně neuplatňují a namísto toho nadále podporují a dotují průmyslové zemědělství na úkor drobných zemědělců a přírody.

Potravinová suverenita: právo lidí na zdravé a kulturně vhodné potraviny vyrobené ekologicky šetrnými a udržitelnými postupy a jejich právo definovat vlastní potravinové a zemědělské systémy.⁶

Agroekologie: systém produkce potravin založený na ekologických, sociálních a politických zásadách, které oceňují zdravé a rozmanité agroekosystémy a sociální sítě, minimalizují vnější vstupy, zajišťují živobytí producentů a dostupnost výživných potravin pro všechny.

⁶ <https://nyeleni.org/IMG/pdf/DeclNyeleni-en.pdf>

Cíle Zelené dohody pro Evropu

Strategie „Farm to Fork“ a „Strategie v oblasti biologické rozmanitosti“, které jsou součástí EZD, se snaží učinit náš potravinový systém spravedlivějším, zdravějším a šetrnějším k životnímu prostředí. Strategie stanovuje několik cílů do roku 2030 týkajících se zemědělství:

Cílem strategie „Farm to Fork“ je také učinit náš potravinový systém spravedlivějším a zdravějším, a to jak z hlediska spravedlivých příjmů pro prvovýrobce, tak z hlediska cenově dostupné a zdravé stravy pro spotřebitele.

- Snížení celkového používání a rizika chemických pesticidů o **50 %**;
- Obhospodařování **25 %** zemědělské půdy v EU v režimu ekologického zemědělství;
- Snížení ztrát živin minimálně o **50 %** (přebytek zejména dusíku a fosforu v životním prostředí) a snížení používání hnojiv o **20 %**;
- Snížení prodeje antimikrobiálních látek pro chov hospodářských zvířat a akvakulturu o **50 %**;
- Navrácení alespoň **10 %** zemědělských ploch s vysoce rozmanitými krajinnými prvky.

Příspěvek SZP k systému, kterého chceme dosáhnout

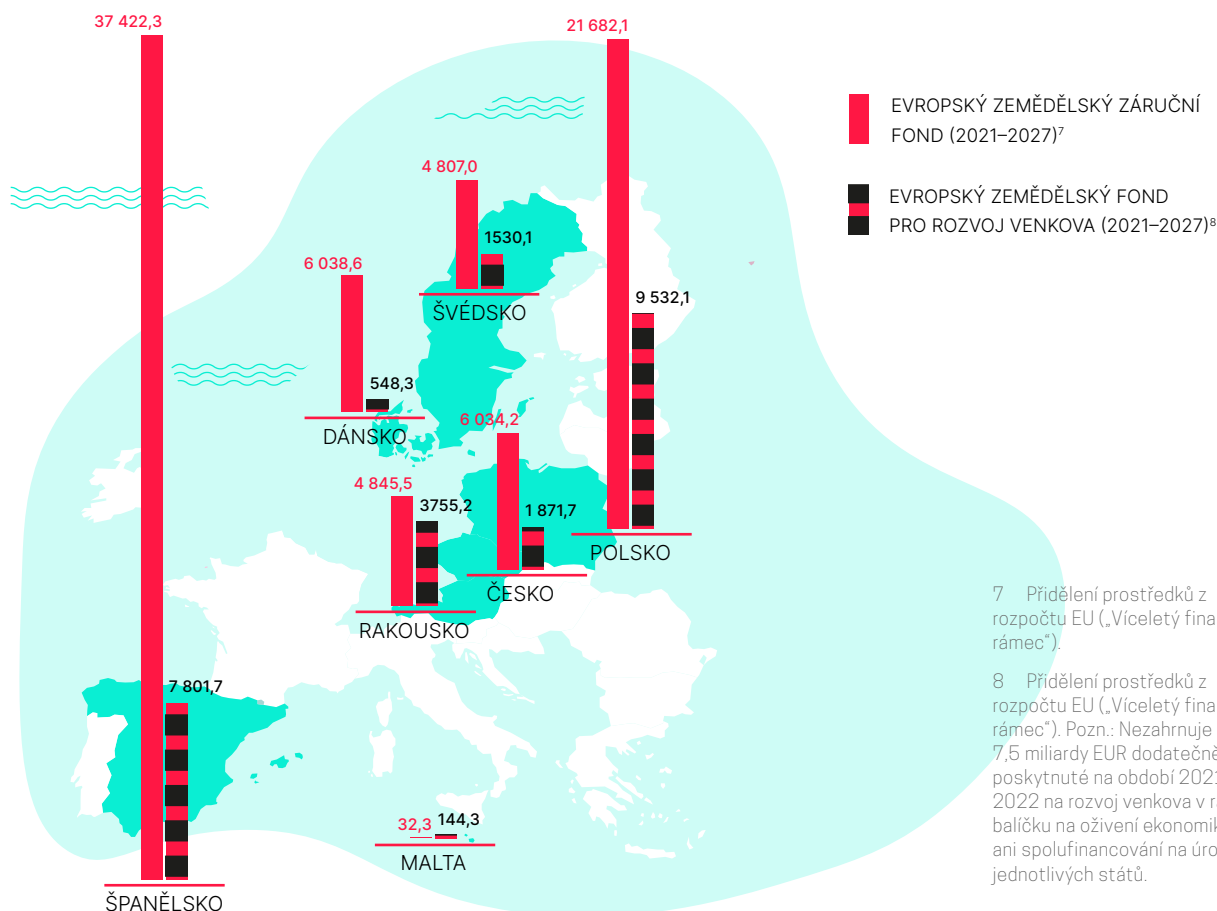
Nová SZP platí od roku 2021 do roku 2027, přičemž nová pravidla vstoupí v platnost v roce 2023. Její celkový rozpočet činí přibližně 387 miliard EUR, což je téměř třetina celkového rozpočtu EU, a SZP je tak mocným nástrojem ovlivňujícím utváření našich potravinových a zemědělských systémů.

Rozpočet SZP je rozdělen do dvou fondů:

1. Evropský zemědělský záruční fond (EZZF, známý také jako „I. pilíř“), který pro období 2021–2027 dosahuje celkové výše 291,1 miliardy EUR (v aktuálních cenách). Jedná se obecně o fond určený pro „podporu příjmů“ zemědělců; a

2. Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV, známý také jako „II. pilíř“), který v období 2021–2027 dosáhne celkové výše 95,5 miliardy EUR. Jedná se o tzv. Program rozvoje venkova určený na financování širších opatření (environmentálních a jiných), z něhož mohou čerpat zemědělci, ostatní subjekty obhospodařující půdu a subjekty neobhospodařující půdu ve venkovských oblastech.

Členským státům, jimiž se zabývá toto hodnocení, byly z celkového rozpočtu EU na období 2021–2027 přiděleny následující částky na financování SZP (v milionech eur)

Další nařízení o SZP⁹ stanoví pravidla pro čerpání finančních prostředků. Hlavní nařízení vyžaduje, aby členské státy vypracovaly strategické plány SZP zahrnující výdaje v rámci I. i II. pilíře a předložily je do ledna 2022.

- **Nařízení stanovuje některé environmentální požadavky, jako například:** nové povinné požadavky na příjemce včetně požadavků na ochranu půdy bohaté na uhlík (rašeliniště a mokřady), střídání plodin (namísto diverzifikace plodin¹⁰), ale s povolenými odchylkami, a malé zvýšení množství orné půdy, která musí být ponechána ladem.
- **Ostatní environmentální požadavky zůstávají ve srovnání s předchozí SZP totožné,** například pravidla týkající se minimálního půdního pokryvu, udržování trvalých travních porostů a neorání „environmentálně citlivých“ trvalých travních porostů v chráněných oblastech (lokality, které jsou součástí sítě Natura 2000).
- **25 % prostředků v rámci I. pilíře by mělo být určeno na podporu ekoschémat** (i když existují určité výjimky). Ekoschémat jsou dobrovolné programy na podporu postupů, které by měly být prospěšné pro životní prostředí, ochranu klimatu nebo dobré životní podmínky zvířat (kritéria pro ekoschémat stanovená v SZP jsou však velmi široká a mohou zahrnovat opatření, která nemají žádný nebo mají jen omezený přínos pro životní prostředí).
- **35 % prostředků v rámci II. pilíře je určeno na podporu environmentálních cílů a cílů týkajících se ochrany klimatu** (s omezením na určitá opatření).

Pokud jde o opatření určená pro drobné zemědělce, patří mezi ně následující:

- **Povinná redistributivní platba ve výši 10 %, ačkoli členské státy mají jisté možnosti výjimek.** Členské státy mohou také volitelně poskytovat platbu drobným zemědělcům (maximálně 1 250 EUR ročně). Členské státy však stále mohou stanovit minimální prahovou hodnotu pro získání nároku na podporu, což znamená, že zemědělské podniky, které nedosahují stanovené velikosti, mohou být z financování vyloučeny.
- **„Sociální podmíněnost“ pro zlepšení pracovních podmínek zemědělských pracovníků.** U příjemců financování z prostředků SZP byly zavedeny další kontroly zaměřující se na dodržování různých pracovních předpisů EU. Členské státy mají povinnost tato nová pravidla sociální podmíněnosti zavést nejpozději do začátku roku 2025.

Převážná většina plateb poskytovaných v rámci SZP (I. i II. pilíř) má však i nadále podobu plateb na hektar, což vede k tomu, že dotace jdou především do průmyslového zemědělství a vedou k environmentálním problémům, koncentraci vlastnictví půdy a nerovnostem mezi příjmy jednotlivých zemědělských podniků.

Mezi SZP a EZD také neexistuje žádná právní vazba, protože Evropská komise zavedla EZD v roce 2019 poté, co zveřejnila svůj návrh nové SZP, a odmítla jej revidovat navzdory nesčetným protestům vědců, nevládních organizací i drobných zemědělců.

Komise namísto toho zveřejnila dokument o vazbách mezi SZP a EZD s ujištěním, že zajistí sladění obou těchto oblastí.¹¹ Sladění má být z velké části založeno na procesu „strategického plánování SZP“, v jehož rámci byly členské státy požádány, aby provedly posouzení svých vnitrostátních potřeb v souvislosti se všemi cíli SZP, navrhly opatření k řešení těchto potřeb a stanovily cíle pro zavedení těchto opatření. Členské státy rovněž musí do svých plánů SZP doplnit přílohu uvádějící, jak tyto plány přispívají k cílům EZD v oblasti zemědělství. V době zpracování této zprávy tak u většiny cílů učinila jen malá část členských států.¹²

Tento dokument rovněž zmiňuje vazby mezi cíli Zelené dohody pro Evropu týkajícími se zemědělství posuzovanými v této zprávě a příslušnými „ukazateli výsledků v SZP“, na jejichž základě budou muset členské státy stanovit cíle spolu s příslušnými ukazateli dopadu, jak je popsáno v následující tabulce¹³:

9 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2021:435:TOC>

10 Pěstování více než jedné odrůdy plodin stejného nebo různého druhu na dané ploše

11 https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/sustainability_and_natural_resources/documents/analysis-of-links-between-cap-and-green-deal_en.pdf

12 Výjimkou je ekologické zemědělství, kde 19 členských států stanovilo národní hodnotu nebo cíl. Viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7022-2022-INIT/en/pdf>

13 Pozn.: autoři aktualizovali čísla ukazatelů tak, aby odpovídala číslům uvedeným v konečném nařízení o strategickém plánu SZP.

Cíl Zelené dohody ¹⁴	Ukazatele dopadu (jak je stanoveno v Příloze I) nebo Kontextové ukazatele (podle sekundárních právních předpisů)	Ukazatele výsledků (podle Přílohy I)
Snížení používání a rizika chemických pesticidů o 50 % do roku 2030 > Snížení používání vysoce rizikových pesticidů o 50 %	> I.18 Udržitelné a omezené používání pesticidů: rizika, využívání a dopady pesticidů	> R.24 Udržitelné a omezené používání pesticidů: podíl využívané zemědělské půdy, již se týkáji podpořené specifické závazky, které vedou k udržitelnému používání pesticidů za účelem snížení jejich rizik a dopadů, jako je únik pesticidů
Snížení prodeje antimikrobiálních látek pro hospodářská zvířata a akvakulturu o 50 % do roku 2030	> I.28 Omezování používání antimikrobiálních látek u hospodářských zvířat: prodej/použití antimikrobiálních látek pro zvířata určená k produkci potravin	> R.43 Omezování používání antimikrobiálních látek: podíl dobytčích jednotek (DJ) dotčených podpořenými opatřeními k omezování používání antimikrobiálních látek (prevence/snižování)
> Snížení ztrát živin nejméně o 50 % do roku 2030 > Snížení užívání hnojiv o 20 % do roku 2030	> I.15 Zlepšování kvality vod: hrubá bilance živin v zemědělské půdě	> R.21 Ochrana kvality vody: podíl zemědělské půdy, na niž se vztahují podpořené závazky týkající se kvality vodních těles > R.22 Udržitelné hospodaření s živinami: podíl využívané zemědělské půdy, na niž se vztahují podpořené závazky týkající se lepšího hospodaření s živinami
Do roku 2030 dosáhnout využívání 25 % zemědělské plochy v režimu ekologického zemědělství	> C.33 Zemědělská plocha využívaná v režimu ekologického zemědělství	> R.29 Rozvoj ekologického zemědělství: Podíl ZVP podpořené opatřeními SZP pro ekologické zemědělství, s rozdělením na údržbu a přechod
Zvyšování výměry půdy pro biologickou rozmanitost včetně zemědělské plochy s krajinnými prvky s vysokou rozmanitostí	> I.21 Lepší poskytování ekosystémových služeb: podíl ZVP s krajinnými prvky	> R.34 Zachování krajinných prvků: podíl využívané zemědělské půdy, na niž se vztahují podpořené závazky týkající se údržby krajinných prvků, včetně remízku a stromů
Sociální cíl	Ukazatele dopadu	Ukazatele výsledků
> Zlepšení ekonomické situace drobných zemědělců a producentů v marginalizovaných oblastech	> I.24 Férovější SZP: Zlepšit distribuci podpor v SZP	> R.6 Redistribuce k malým farmám: podíl dodatečné podpory na hektar dostupný pro farmy pod průměrem velikosti farem

Je důležité poznamenat, že cílové hodnoty ukazatelů výsledku se do souvisejícího cíle Zelené dohody pro Evropu nepromítají přímo. Cílové hodnoty ukazatele výsledku SZP obecně představují cíl, kolik hektarů pokryje konkrétní opatření. Např. pokud jde o omezení v používání pesticidů, cílová hodnota ukazatele výsledku SZP neměří, k jakému omezení v samotném používání pesticidů dojde. To bude záviset na kvalitě schémat: jak náročná jsou z hlediska požadovaných omezení a jak efektivní se ukáží být při jejich realizaci.

Vysoký cíl v SZP proto nemusí nutně znamenat vysoké plnění v rámci cíle Zelené dohody pro Evropu a pro nízké cíle toto tvrzení platí naopak.

Pokud však vezmeme v úvahu jak úroveň cíle SZP, tak kvalitu schémat, můžeme získat určitou představu o tom, do jaké míry SP SZP členského státu ke splnění daného cíle Zelené dohody pro Evropu přispěje. Toto hodnocení se proto zabývá jak cíli, které si členské státy v oblasti ukazatelů výsledků SZP stanovily, tak informacemi o kvalitě opatření.

¹⁴ Jak je uvedeno ve strategii „Farm to Fork“ a „Strategii v oblasti biologické rozmanitosti“.

RAKOUSKO

OMEZENÍ CELKOVÉHO POUŽÍVÁNÍ
A RIZIKA CHEMICKÝCH PESTICIDŮ
O 50 %

41.83%

Ukazatel výsledku R.24 týkající se omezeného používání pesticidů je na úrovni 41,83 % ZVP.

SP SZP nestanoví žádné odvo-
dy za pesticidy podle úrovně ri-
zika, ani se nezabývá poraden-
stvím a vzděláváním o udržitelné
ochraně plodin. V porovnání s ag-
roenvironmentálními opatřeními
(„ÖPUL“) pro období 2014–2020
došlo u některých dílčích témat
k mírnému zlepšení, které je ov-
šem vykompenzováno zhoršením
v jiných dílčích oblastech. Stále
není k dispozici dostatek flexibil-
ních a přitažlivých pobídek podpo-
rujících omezené používání pesti-
cidů. Údaje o používání pesticidů
v Rakousku jsou špatně dostupné
a netransparentní a přístup k ag-
roenvironmentálním dotacím není
podmíněn požadavkem, aby pro-
ducent přestal používat glyfosát.
Naopak, agroenvironmentální
platbami budou dotovány dokonce
i zemědělské metody, které na po-
užívání glyfosátu vázány jsou.

■ Stávající nabídka financování
k dosažení cíle spočívajícího v 50%
snížení a zvrácení trendu závislosti
na syntetických pesticidech zdale-
ka nestačí.

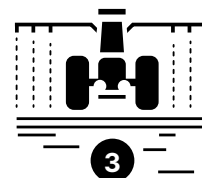

OBHOSPODAŘOVÁNÍ 25 %
ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY V EU V REŽIMU
EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

21.96%

Ukazatel výsledku R.29 týkající se rozvoje ekologického zemědělství (vyjma horských pastvin) je na úrovni 21,96 % ZVP.

V Rakousku je k ekologické produkci
využíváno 26,4 % zemědělské
půdy (včetně horských pastvin),
což znamená, že 25% cíle již
bylo dosaženo. Rakouský SP SZP
uvádí, že 30% podílu ekologické
produkce by mělo být dosaženo do
roku 2027. Je třeba poznamenat,
že v případě pokračujícího trendu
z let 2015–2020 by tento cíl byl
překročen pouhým nárůstem
podílu ploch s ekologickou
produkcí. Celkové financování
ekologického zemědělství se
má v porovnání s implementací
za období 2014–2020 zvýšit,
vypadá to ovšem, že důvodem
je pouhý nárůst plochy, zatímco
agroenvironmentální platby na
hektar pro ekologické zemědělce
se mírně sníží. SP SZP nadále
stanoví 5% prémii na investice
do ekologických farem. Poměrně
nízká prémie poskytovaná
na investice do ekologického
zemědělství (oproti konvenčním
způsobům hospodaření), s níž SP
SZP počítá, však není dostatečně
atraktivní, protože je nižší než
základní agroenvironmentální
platby na travní porosty a ornou
půdu pro konvenční zemědělství,
zatímco požadavky na ekologické
zemědělství jsou přísnější. Tato
skutečnost ohrožuje úspěšný
rozvoj ekologického zemědělství v
Rakousku.

SNÍŽENÍ ZTRÁT ŽIVIN MINIMÁLNĚ
O 50 % (PŘEBYTEK ZEJMÉNA DUSÍKU
A FOSFORU V ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ)
A SNÍŽENÍ POUŽÍVÁNÍ HNOJIV O 20 %

49.56% > R.21

49.56% > R.22

Ukazatel výsledku R.21 týkající se kvality vod je na úrovni 49,56 % ZVP a R.22 týkající se udržitelného hospodaření s živinami je rovněž na úrovni 49,60 % ZVP.

V rakouském SP SZP však nejsou
patrný žádné významné interven-
ce podporující udržitelnější exten-
zivní chov hospodářských zvířat.
Konkrétně dotuje 40 % investic do
infrastruktury, aniž by podmínkou
pro poskytnutí dotací byly odpoví-
dající environmentální nebo klima-
tické požadavky. Tato skutečnost
může zvýhodnit rozšiřování kapa-
cít pro ustájení hospodářských zví-
řat, a tím i další intenzifikaci masné
a mléčné výroby – nejzásadnější
systémové příčiny nadbytku du-
síku. Z rakouského SP SZP ne-
jsou zřejmá komplexní celoplošná
účinná opatření na ochranu pod-
zemních vod. Jsou zapotřebí další
schémata zaměřená na omezení
používání minerálních hnojiv a na
vhodný způsob chovu hospodář-
ských zvířat, jakož i rozšíření kom-
postování chlévského hnoje a pės-
tování plodin schopných udržet v
půdě humus a vázat dusík.

■ Rakouský SP SZP proto ke spl-
nění tohoto cíle EZD nepřispěje.

NAVRÁCENÍ ALESPŮŇ 10 %
ZEMĚDĚLSKÝCH PLOCH S VYSOCE
ROZMANITÝMI KRAJINNÝMI PRVKY

7.82%

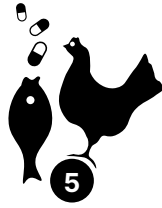

Ukazatel výsledku R.34 týkající se zachování krajinných prvků je na úrovni 7,82 % ZVP.

V rámci z hlediska biodiverzity nejúčinnějšího horizontálního modulu AEKO „UBB“¹⁵, který má podle plánu pokrýt téměř 60 % ZVP, bude Rakousko vyžadovat pouze 7 % ploch s biologickou rozmanitostí. Pokud jde o prostor pro přírodu, cíl je možná přiměřený, opatření však pravděpodobně nebudou realizována kvůli neatraktivní výši plateb, zejména pro ekologické zemědělce. Co se týče vytváření biologicky rozmanitých a přírodních oblastí, jsou pobídky ve srovnání s rokem 2015 jednoznačně lepší. Definice environmentálně citlivých oblastí s trvalými travními porosty je také v pořádku, i když jsou povoleny pouze tři hektary na farmu.

Rakouský SP SZP ovšem neobsahuje žádné ekoschéma s přínosy pro biologickou rozmanitost. Přestože opatření AEKO i podmíněnost DZES 8 společně přispějí k celkovému cíli 10 % ploch pro přírodu, je sporné, zda budou tato opatření k dosažení cíle do roku 2030 stačit.

■ Plánovaná částka 150 milionů EUR ročně pravděpodobně úbytek biologické rozmanitosti nezastaví ani nezvrátí a předpokládaná plocha, kterou financované krajinné prvky pokryjí, pravděpodobně nebude stačit k tomu, aby došlo k podstatné změně a tedy splnění cíle EZD.

SNÍŽENÍ PRODEJE
ANTIMIKROBIÁLNÍCH LÁTEK PRO
CHOV HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT A
AKVAKULTURU O 50 %

Pro ukazatel výsledku R.43 týkající se omezování používání antimikrobiálních látek není stanoven žádný cíl.

SPRAVEDLIVÉ PRACOVNÍ PODMÍNKY
PRO ZEMĚDĚLSKÉ PRACOVNÍKY
(NAPŘ. SOCIÁLNÍ PODMÍNĚNOST)

Bohužel v rakouském SP SZP neexistují žádná opatření, která by k tomuto cíli přispěla.

ZLEPŠENÍ EKONOMICKÉ
SITUACE ZEJMÉNA DROBNÝCH
ZEMĚDĚLCŮ A PRODUCENTŮ V
MARGINALIZOVANÝCH OBLASTECH

106.96%

Ukazatel výsledku R.6 týkající se přerozdělování menším zemědělským podnikům je na úrovni 106,96 %.

Bude zavedeno povinné omezení přímých plateb na 100 000 EUR, což je však pro Rakousko příliš vysoká částka, tudíž takovéto omezení je spíše neefektivní. Kromě toho bude formou „doplňkové redistributivní podpory příjmu“ všem zemědělským podnikům odebráno 10 % celkových přímých plateb, které budou realokovány na první hektary. V rámci II. pilíře existují také určité platby pro oblasti s přírodními omezeními.

■ Tyto spolufinancované platby mají pro zemědělce v horských oblastech zásadní význam, jsou však příliš nízké. Důležité malé a střední zemědělské podniky lze ochránit pouze přerozdělováním a spravedlivější SZP, jakož i regulací trhu a spravedlivějšími cenami, avšak opatření navržená ve SP SZP nejsou dostatečná. Účinky přerozdělování budou chabé a o spravedlnosti nemůže být řeč.

Poměrně nízká prémie na ekologické zemědělství, s níž počítá rakouský plán, zdaleka není dostatečně atraktivní.

¹⁵ „Umweltgerechte und biodiversitätsfördernde Bewirtschaftung“, základní modul AEKO v Rakousku

ČESKÁ REPUBLIKA

OMEZENÍ CELKOVÉHO POUŽÍVÁNÍ
A RIZIKA CHEMICKÝCH PESTICIDŮ
O 50 %

23.09%

CÍLOVÁ HODNOTA UKAZATELE
VÝSLEDKU R.24 TÝKAJÍCÍHO SE
OMEZENÉHO POUŽÍVÁNÍ PESTICIDŮ
JE 23,09 % ZVP.

Největší potenciál k omezenému používání pesticidů má opatření týkající se ekologického zemědělství. Přispět by údajně měla i pravidla podmíněnosti, avšak nejdůležitější pravidlo, které by pomohlo snížit množství pesticidů (tj. střídání plodin), není nijak přísné (dovoluje pěstovat stejnou plodinu po sobě dvakrát i vícekrát, pokud se mezi nimi pěstuje meziplodina). Většina opatření navržených v SP SZP se oproti minulé SZP nezměnila nebo významně nepřispívají k celkovému omezení pesticidů. Přestože používání pesticidů v Česku v posledních letech celkově klesá, rezidua pesticidů se vyskytují ve většině vod, často v nadlimitních množstvích.

■ Navrhovaná opatření by mohla používané množství pesticidů dále snížit, k vyřešení neuspokojivé situace však významně nepřispějí.

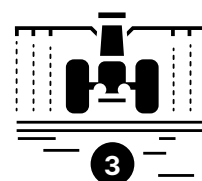

OBHOSPODAŘOVÁNÍ 25 %
ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY V EU V REŽIMU
EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

21.28%

Cílová hodnota ukazatele výsledku R.29 týkajícího se rozvoje ekologického zemědělství je 21,28 % ZVP.

V současné době je ekologicky obhospodařováno 15 % ZVP, většinou na trvalých travních porostech. Finanční podpora na hektar pro ekologické zemědělství bude přibližně o 20 až 40 % vyšší než v předchozí SZP. Velice důležité budou také poradenské služby podporované v rámci SZP na téma přechodu od konvenčního k ekologickému zemědělství, a to především pro zemědělské podniky hospodařící na orné půdě. Vzhledem k současnému nedostatku poradců však není jasné, jak budou poradenské služby dostupné a kvalitní.

SNÍŽENÍ ZTRÁT ŽIVIN MINIMÁLNĚ
O 50 % (PŘEBYTEK ZEJMÉNA DUSÍKU
A FOSFORU V ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ)
A SNÍŽENÍ POUŽÍVÁNÍ HNOJIV O 20 %

22.07% > R.21

14.19% > R.22

Cílová hodnota ukazatele výsledku R.21 týkajícího se kvality vod je 22,07 % ZVP a cílová hodnota ukazatele výsledku R.22 týkajícího se udržitelného hospodaření s živinami je 14,19 % ZVP.

Hlavními intervencemi vyjmenovanými v SP SZP, že mají k cíli přispívat, jsou AEKO na zatravnění orné půdy a opatření týkající se ekologického zemědělství. K dispozici je také AEKO týkající se extenzivního využívání trvalých travních porostů a ekoschéma týkající se precizního zemědělství. K omezení spotřeby hnojiv povede také zvětšení neprodukcí ploch. Některé z těchto intervencí mohou případně pomoci částečně omezit používání hnojiv, zatímco jiné povedou pouze k zachování současného stavu.

■ Přestože SZP ke splnění cílů pravděpodobně do určité míry přispěje, zdá se nepravděpodobné, že by mohlo dojít k celkovému snížení, které by se blížilo 50% nebo 20% cílům EZD.

Přestože používání pesticidů v Česku v posledních letech celkově klesá, rezidua pesticidů se stále nacházejí ve většině vodních útvarů.

NAVRÁCENÍ ALESPŇ 10 %
ZEMĚDĚLSKÝCH PLOCH S VYSOCE
ROZMANITÝMI KRAJINNÝMI PRVKY

6.37%

Cílová hodnota ukazatele výsledku R.34 týkajícího se krajinných prvků je 6,37 % ZVP.

Pravidla podmíněnosti (DZES 8) vyžadují pouze 3 % skutečně neprodukcčních ploch.¹⁶ Intervence jsou rovněž ve II. pilíři, ale s výjimkou intervence týkající se agrolesnictví neexistují pro vytváření stabilních krajinných prvků žádné pobídky. Podpora biopásů a další opatření na podporu biologické rozmanitosti na orné půdě jsou pozitivní, ale týkají se pouze 1 % zemědělské půdy.

■ Přestože oproti předchozí SZP dochází k pozitivní změně, nedokáže se SP SZP významně přiblížit cíli, aby do roku 2030 bylo 10 % zemědělské plochy pokryto vysoce rozmanitými krajinnými prvky.

¹⁶ Pravidlo podmíněnosti vyžaduje 7 % neprodukcčních ploch, ale pouze 3 % musí být skutečně neprodukcční a nesmí se jednat o plodiny vázající dusík a meziplodiny.

SPRAVEDLIVÉ PRACOVNÍ PODMÍNKY
PRO ZEMĚDĚLSKÉ PRACOVNÍKY
(NAPŘ. SOCIÁLNÍ PODMÍNĚNOST)

V SP SZP je uvedeno pouze to, že Česká republika bude sociální podmíněnost uplatňovat od roku 2025. Nejsou zde uvedeny žádné další podrobnosti.

IMPROVING THE ECONOMIC
SITUATION OF SMALL-SCALE
FARMERS AND PRODUCERS IN
MARGINALIZED AREAS

125.59%

Cílová hodnota ukazatele výsledku R.6 týkajícího se přerozdělování menším zemědělským podnikům je 125,59 %.

Vysoká redistributivní platba a kolektivní platba pro malé zemědělce v rámci SP SZP by měly relativně malým zemědělcům (v českém kontextu, kde průměrná velikost zemědělského podniku je 130 ha) prospět mnohem více než v rámci předchozí SZP.

■ Ačkoli dopad na velké zemědělské podniky není zřejmý, SP SZP k tomuto cíli významně přispěje.

SNÍŽENÍ PRODEJE
ANTIMIKROBIÁLNÍCH LÁTEK PRO
CHOV HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT A
AKVAKULTURU O 50 %

24.37%

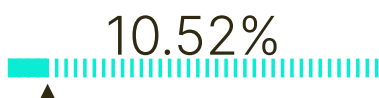
Cílová hodnota ukazatele výsledku R.43 týkajícího se omezení používání antimikrobiálních látek je stanovena na 24,37 % dobytčích jednotek.

V České republice došlo v posledních letech k výraznému snížení používání antimikrobiálních látek. Jedna z přímých intervencí v SP SZP cílí na imunitu prasat formou očkování a měla by pravděpodobně pomoci omezit používání antimikrobiálních látek.

POLSKO

OMEZENÍ CELKOVÉHO POUŽÍVÁNÍ
A RIZIKA CHEMICKÝCH PESTICIDŮ
O 50 %

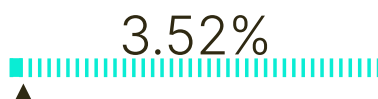
Ukazatel výsledku R.24 týkající se omezeného používání pesticidů je 10,52 % ZVP.

Polský SP SZP navrhuje dvě ekoschéματα týkající se integrované produkce a biologické ochrany proti škůdcům, která mají zajistit dosažení tohoto cíle.¹⁷ Výše dotací ani plánovaný počet hektarů v těchto schématech však rychlý rozvoj žádného z těchto způsobů produkce nezajistí. Pro integrovanou produkci navíc nejsou kritéria stanovena přesně a ve skutečnosti se jen málo liší od konvenčního používání pesticidů.

■ Není pochyb o tom, že tohoto cíle nebude dosaženo.

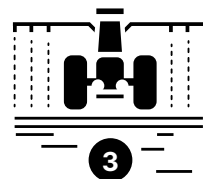
OBHOSPODAŘOVÁNÍ 25 %
ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY V EU V REŽIMU
EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

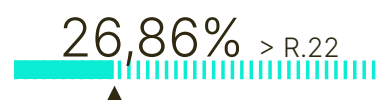
Ukazatel výsledků R.29 týkající se rozvoje ekologického zemědělství je na úrovni 3,52 % ZVP.

Pro dosažení tohoto cíle navrhuje SP SZP jedno ekoschéma ekologického zemědělství. Toto ekoschéma se bude dále opírat o několik intervencí a jeho příjemci mohou těžit z investic do zemědělských podniků zvyšujících konkurenceschopnost a také z investic přispívajících k ochraně životního prostředí a klimatu. Navrhovaný ukazatel výsledků se prakticky neliší od současné úrovně přibližně 3,4 % ZVP z roku 2020. V současné době je Polsko v Evropské unii v žebříčku rozvoje ekologického zemědělství na pátém místě od spoda.

■ Vzhledem k cíli EZD, kterým je zvýšení plochy ekologicky obhospodařované půdy v EU do roku 2030 na 25 %, ho to staví do velmi nevýhodné pozice.

SNÍŽENÍ ZTRÁT ŽIVIN MINIMÁLNĚ
O 50 % (PŘEBYTEK ZEJMÉNA DUSÍKU
A FOSFORU V ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ)
A SNÍŽENÍ POUŽÍVÁNÍ HNOJIV O 20 %

Pro ukazatel výsledků R.21 týkající se kvality vod ZVP není stanovena žádná cílová hodnota a ukazatel výsledků R.22 týkající se udržitelného hospodaření se živinami je stanoven na 26,86 % ZVP.

Polský SP SZP stanoví pět ekoschémát týkajících se zimních meziplodin, extenzivního využívání trvalých travních porostů pro hospodářská zvířata, zapravování statkových hnojiv do orné půdy do 12 hodin po aplikaci, aplikace kapalných přírodních hnojiv jiným způsobem než postřikem, tj. půdní aplikací, a vypracování a dodržování plánu hnojení. Na podporu těchto ekoschémát se plánují také poradenské služby. Další podporu poskytnou intervence v oblasti rozvoje venkova zaměřené na rozvoj precizního zemědělství.

■ Celé opatření týkající se omezení výplachu živin z polí je stanoveno na 2 110 000 ha, což lze považovat za rozumné číslo. Pokud bude následovat školení a podpora zemědělců, lze dosáhnout 50% cíle, ale k dosažení 20% snížení spotřeby hnojiv bude zapotřebí více opatření.

¹⁷ Jedním z nich je ekoschéma „Provozování rostlinné výroby v systému integrované rostlinné produkce“, v rámci kterého se předpokládají platby na 20 871 ha. Ekoschéma „Biologická ochrana plodin“ naopak počítá se zařazením pouhých 5 000 ha. Plocha samotných sadů s ovocnými stromy je 242 511 ha (Centrální statistický úřad 2018), plocha osázená bobulovinami představuje 122 642 ha (Centrální statistický úřad 2018) a právě u těchto plodin se pesticidy používají nejvíce.

NAVRÁCENÍ ALESPŮŇ 10 %
ZEMĚDĚLSKÝCH PLOCH S VYSOCE
ROZMANITÝMI KRAJINNÝMI PRVKY

2.13%

Cílová hodnota ukazatele výsledků R.34 Zachování krajinných prvků je stanovena na 2,13 % ZVP.

SP SZP poskytuje v rámci ekoschémat podporu těm, kdo vyčleňují alespoň 10 % rozlohy své ZVP na neproduktivní plochy, a platby na údržbu zalesněných ploch v polích, agrolesnické systémy a plochy s medonosnými rostlinami. V rámci II. pilíře navrhuje SP SZP intervence podporující zakládání a udržování krajinných prvků, vytváření ekologických koridorů a ochranu biologické rozmanitosti lesů, jakož i intervence omezující intenzivní zemědělské postupy (např. ochrana cenných stanovišť a ohrožených druhů v oblastech Natura2000 i mimo ně, omezení/zákaz používání hnojiv a pesticidů).

■ Navzdory dodatečným ekoschématům a opatřením v rámci II. pilíře znamená nízký cíl, že ani 10% cíle nebude dosaženo.

SNÍŽENÍ PRODEJE
ANTIMIKROBIÁLNÍCH LÁTEK PRO
CHOV HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT A
AKVAKULTURU O 50 %

Pro ukazatel výsledků R.43 týkající se omezení používání antimikrobiálních látek není stanoven žádný cíl.

SP SZP navrhuje jedno ekoschéma týkající se dobrých životních podmínek zvířat, jehož cílem je řešit potřeby chování v chovu a plemenitbě. Teoreticky to má vliv na potřebu podávání antibiotik, ale zvětšení velikosti budov minimálně o 20 % v případě prasnic jejich životní podmínky nijak dramaticky nezlepší ani nesníží výskyt onemocnění. Potřeba antibiotik tedy pravděpodobně zůstane stejná. Podobná minimální řešení se doporučují i pro skot a drůbež.

■ Zemědělci mají být v rámci intervence povinně proškoleni v metodách omezování používání antibiotik. Je nepravděpodobné, že by tato opatření ovlivnila realizaci tohoto cíle EZD.

SPRAVEDLIVÉ PRACOVNÍ PODMÍNKY
PRO ZEMĚDĚLSKÉ PRACOVNÍKY
(NAPŘ. SOCIÁLNÍ PODMÍNĚNOST)

Pracovní práva osob zaměstnaných v zemědělském podniku se řídí polským zákoníkem práce. Vyplácení přímých plateb není podmíněno dodržováním pracovních předpisů.

ZLEPŠENÍ EKONOMICKÉ
SITUACE ZEJMÉNA DROBNÝCH
ZEMĚDĚLCŮ A PRODUCENTŮ V
MARGINALIZOVANÝCH OBLASTECH

100.73%

Cílová hodnota ukazatele výsledků R.6 týkajícího se přerozdělování menším zemědělským podnikům je 100,73 %.

V rámci II. pilíře poskytuje SP SZP podporu rozvoji malých zemědělských podniků. V Polsku je přibližně 1,4 milionu zemědělských podniků; až 400 000 z nich jsou podniky s rozlohou více než 100 ha, na které se toto opatření nevztahuje. Potenciálních žadatelů je přesto 1 milion a opatření je určeno pro přibližně 16 tisíc podniků.

■ Problém zániku malých rodinných farem se tímto opatřením nevyřeší.

Zvýšení velikosti budov alespoň o 20 %
v případě prasnic výskyt onemocnění
nesníží.

SHRNUTÍ: PŘEHLED NÁRODNÍCH AMBICÍ

Cílové hodnoty ukazatelů výsledků vztahujících se ke každému cíli Zelené dohody pro Evropu spolu s posouzením pravděpodobnosti dosažení daného cíle (na základě kvality i množství navrhovaných opatření).

Cílová hodnota (% ZVP)

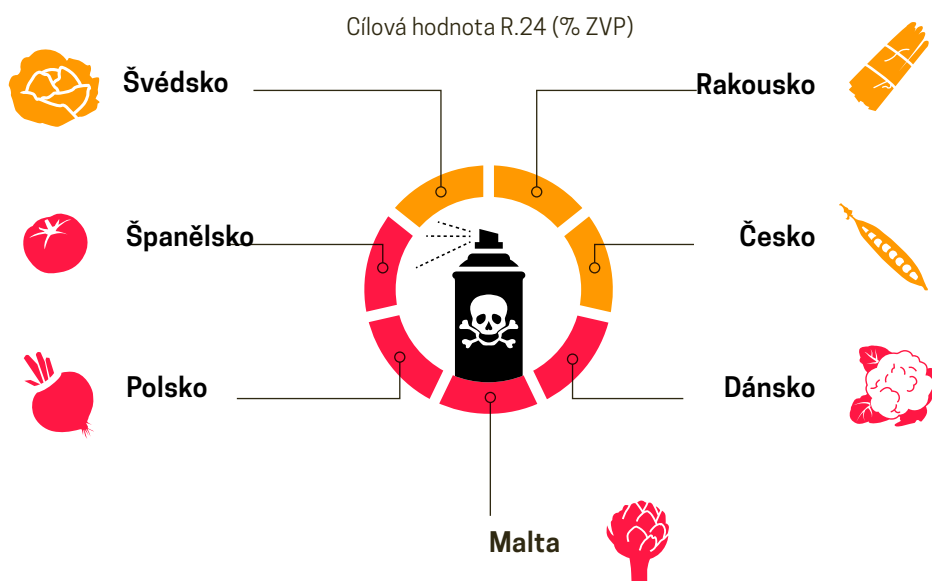
ZELENÁ: Cíl je vysoký a/nebo by mohl být splněn nebo téměř splněn prostřednictvím navrhovaných opatření.

ŽLUTÁ: Je zde určitý přínos, ale intervence nejsou pro cíl EZD dostatečné (např. podoba opatření není správná, nejsou dostatečně ambiciózní).

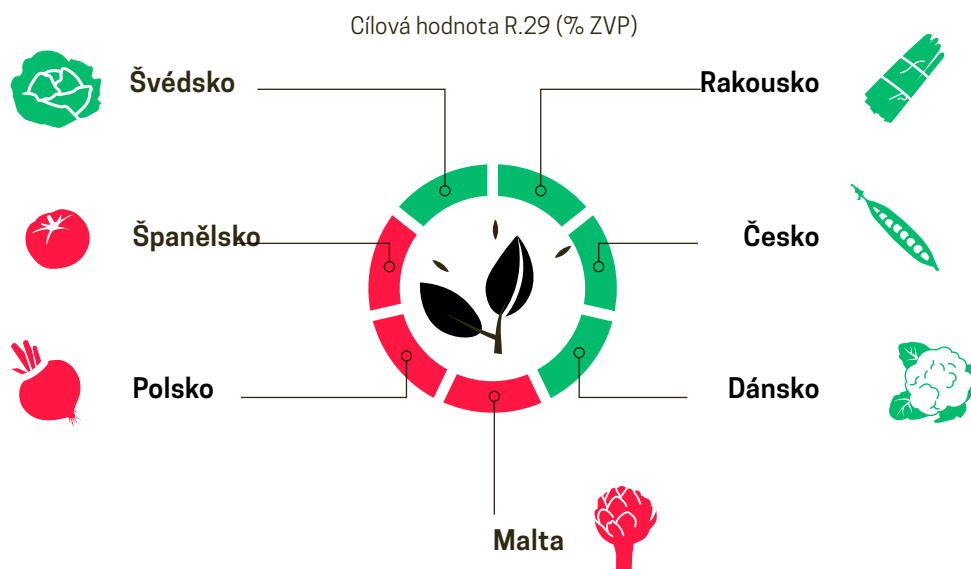
ČERVENÁ: Cíl je velmi nízký nebo neexistuje a kvalita navrhovaných intervencí je špatná.

ŠEDÁ: Pro posouzení není k dispozici dostatečné množství informací.

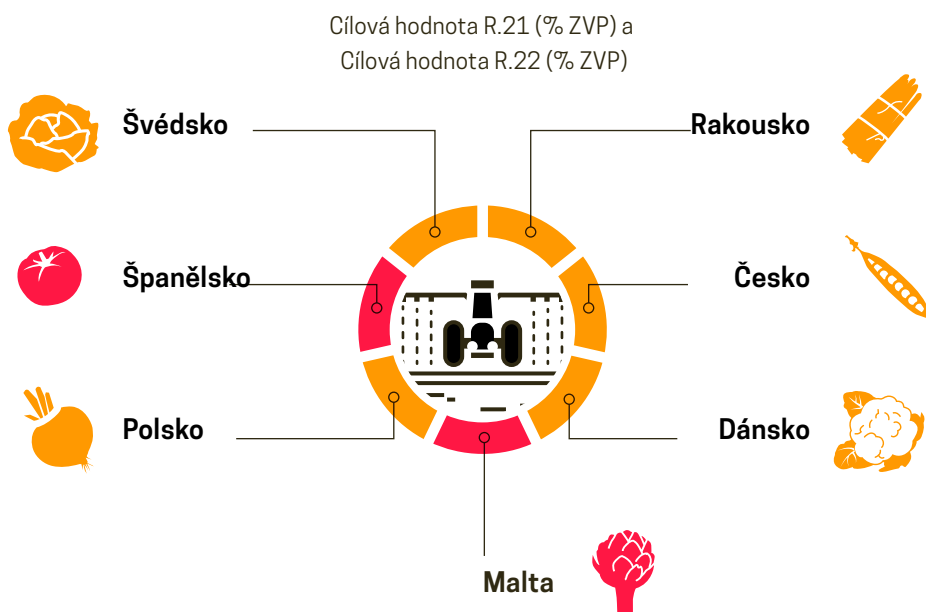
Snížení celkového používání a rizika chemických pesticidů o **50%**

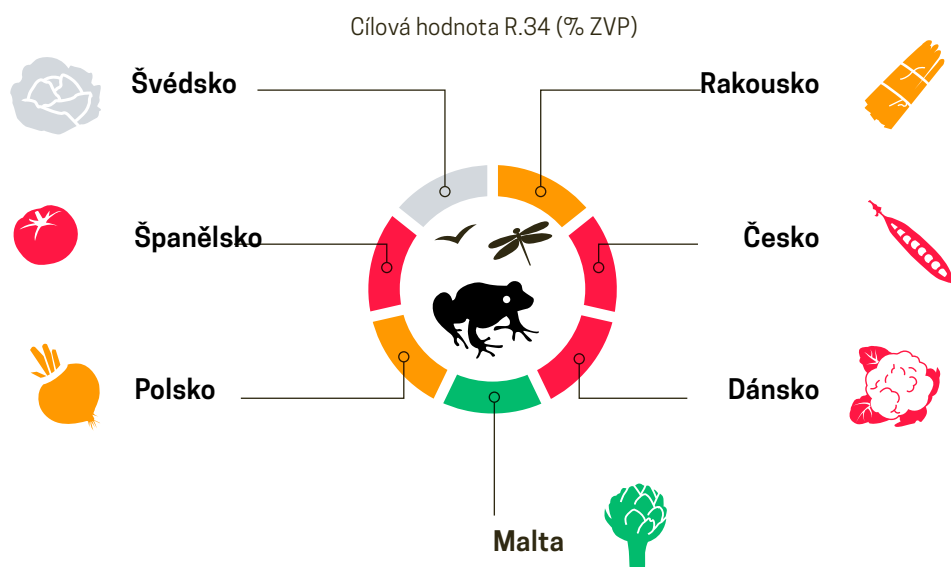
Obhospodařování **25%** zemědělské půdy v EU v režimu ekologického zemědělství

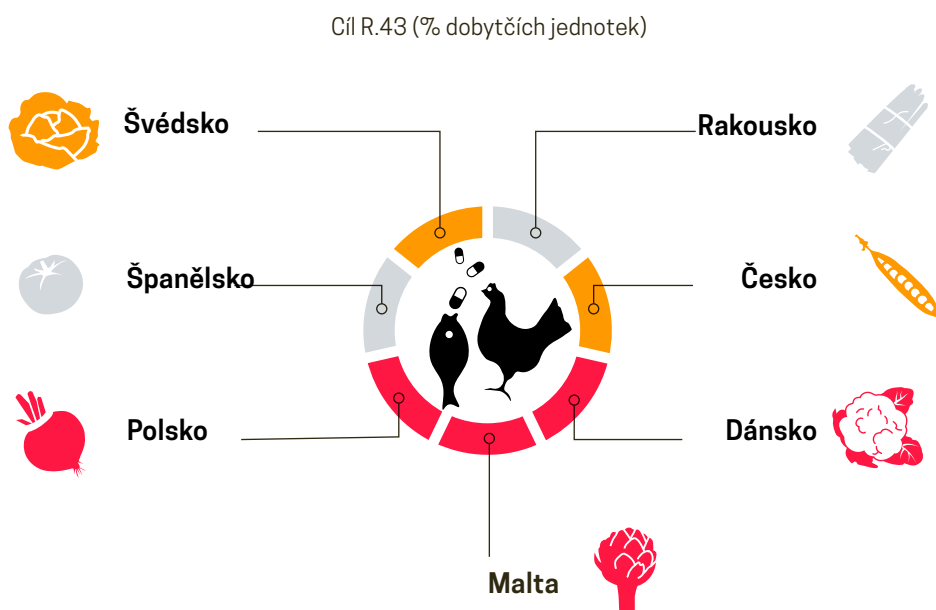
Snížení ztrát živin minimálně o **50%** (přebytek zejména dusíku a fosforu v životním prostředí) a snížení používání hnojiv o **20%**

Navrácení alespoň **10%** zemědělských ploch s vysoce rozmanitými krajinnými prvky

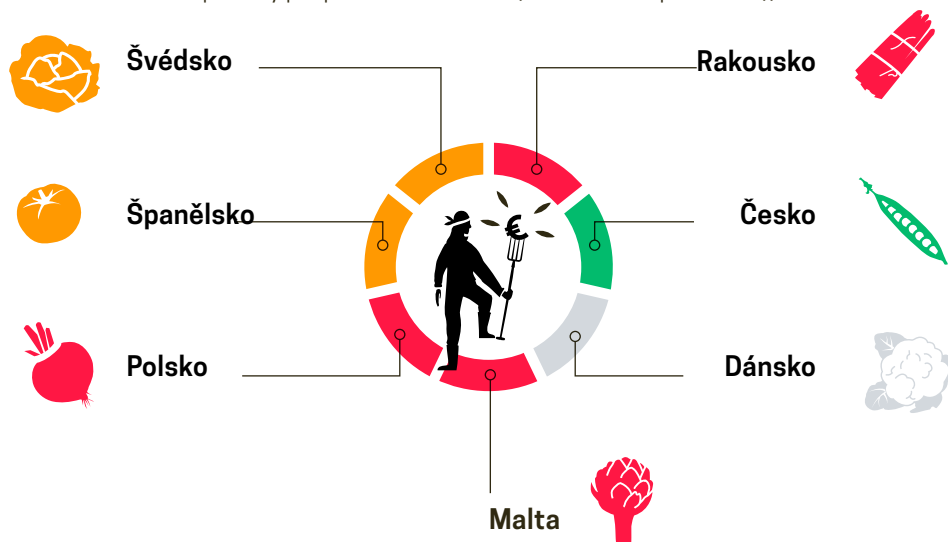

Snížení prodeje antimikrobiálních látek pro chov hospodářských zvířat a akvakulturu o **50%**

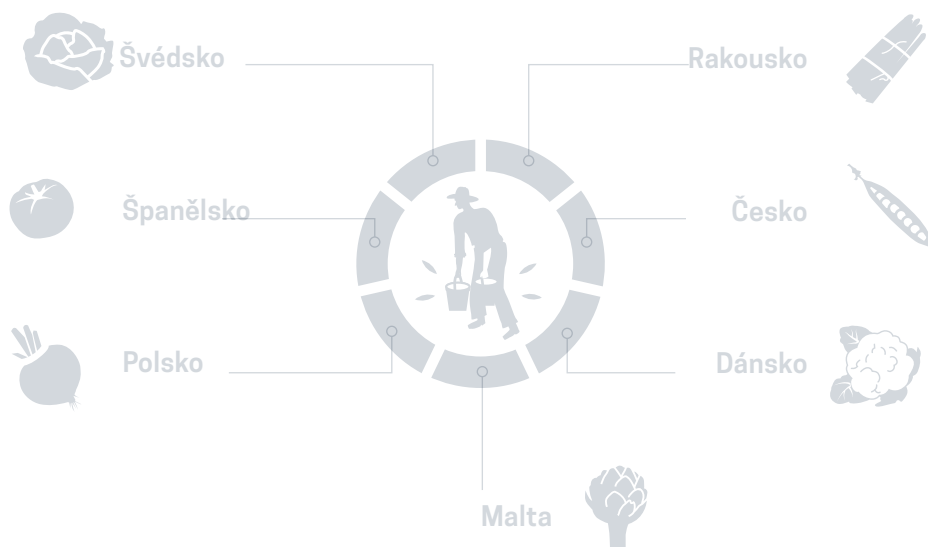

Zlepšení ekonomické situace zejména drobných zemědělců a producentů v marginalizovaných oblastech

R.6 (% dodatečných přímých plateb na hektar pro způsobilé zemědělské podniky podprůměrné velikosti (ve srovnání s průměrem))

Spravedlivé pracovní podmínky pro pracovníky v zemědělství (sociální podmíněnost apod.)

ZÁVĚR

Tato zpráva posuzovala národní strategické plány SZP sedmi členských států ve vztahu k cílům Zelené dohody pro Evropu a k podpoře drobných zemědělců a producentů. Podle dostupných informací, které jsme shromáždili, lze vyvodit následující závěry:

Do jaké míry přispívají strategické plány SZP k dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu?

- Pokud jde o cíle Zelené dohody pro Evropu v oblasti zemědělství, celkový obraz naznačuje, že **většina strategických plánů SZP k dosažení cílů významně nepřispěje**.
- Jedinými cíli Zelené dohody pro Evropu, které budou pravděpodobně splněny nebo téměř splněny, jsou **ekologické zemědělství v Rakousku** (i když Dánsko, Švédsko a Česká republika se k nim mohou přiblížit), **snížení ztrát živin v Polsku a krajinné prvky na Maltě**. I zde je třeba poznamenat, že **k dosažení těchto cílů nemusí nutně přispět SZP**, protože v některých případech může jít spíše o důsledek již existujících trendů.
- Zdá se, že opatření chybí zejména v oblasti **omezování pesticidů a hnojiv**, kde k dosažení cíle významně nepřispěje žádný z posuzovaných plánů SZP.
- Zdá se, že ze členských států, které byly předmětem zkoumání, stanovilo pro většinu cílů Zelené dohody pro Evropu obzvláště nízké cíle Španělsko.
- Jak již bylo uvedeno, ukazatele výsledků ve vztahu k plnění cílů EZD je celkově obtížné interpretovat. Ukazatele dopadu mají užší vazbu na cíle EZD, ale členské státy pro ně nemusí stanovovat žádné cíle. Mezi členskými státy lze pozorovat velké rozdíly v cílech, které si stanovily pro ukazatele výsledků, ale relativně vysoký cíl nemusí nutně znamenat velké ambice. Ukazuje sice vysoké plošné pokrytí opatřeními, ale neříká nic o jejich přísnosti nebo účinnosti. Často se zdá, že **chybí podpůrné informace o kvalitě navrhovaných režimů a o tom, jakých výsledků, např. jakého procenta snížení pesticidů, bude daným režimem dosaženo**.
- Ve zprávě nejsou zahrnuty následující informace: zatímco u většiny cílů ve většině členských států bude k cílům EZD souvisejícím se zemědělstvím pravděpodobně největší měrou přispívat SZP, tato zpráva nehodnotila opatření k dosažení cílů EZD, která by mohla být podporována mimo SZP, jako jsou vnitrostátní právní předpisy, státní podpora, financování z Fondu soudržnosti a Plány obnovy. Zpráva rovněž neposuzovala **rozsah škodlivých dotací**, jako je podpora průmyslového chovu hospodářských zvířat nebo opatření financující intenzifikaci zemědělství (např. strojní zařízení, ustájení zvířat), **kteří působí proti plnění cílů EZD**.

Do jaké míry podporují strategické plány SZP drobné zemědělce a spravedlivé pracovní podmínky?

- V analyzovaných SP SZP je **jen velmi málo zmínek o spravedlivých pracovních podmínkách**. Podle přehledu, který zveřejnila Evropská komise¹⁸, se „sociální podmíněnost“ rozhodla zavést většina členských států v roce 2025 kromě dvou, které ji uplatní v roce 2023, a dvou, které tak učiní v roce 2024 (sem patří i Španělsko).
- **Také podpora drobných zemědělců není v posuzovaných SP SZP zdaleka prioritou**. Někdy jsou navrhována opatření, ale je obtížné je posoudit. Zdá se, že Česká republika si v tomto ohledu vede nejlépe.

18 <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7022-2022-INIT/en/pdf>

Naše doporučení

Z analyzovaných SP SZP je zřejmé, že v nich chybí významná opatření týkající se jak cílů EZD v oblasti zemědělství do roku 2030, tak podpory drobných zemědělců a zemědělských pracovníků. Vzhledem k tomu, že příští SZP poběží do roku 2027, doporučujeme:

- **Prakticky všechny cíle EZD by měly být ve SP SZP všech členských států řešeny v mnohem větším rozsahu.** Evropská komise musí členské státy vést k odpovědnosti za to, aby navrhovaly mnohem ambicióznější intervence, které by u nich naplňovaly potřeby v oblasti klimatu, životního prostředí a drobných zemědělců. Nástroje SZP by měly být využívány k tomu, aby zemědělcům umožnily přechod k agroekologickým postupům a podpořily ty, kterým se již daří je uplatňovat.
- **Evropská komise se musí mnohem podrobněji zabývat podporou vázanou na produkci a dalšími škodlivými dotacemi v plánech SZP členských států, které podkopávají cíle EZD a přispívají k trvalé závislosti na krmivech a vnějších vstupech.**
- Až nová SZP v roce 2023 vstoupí v platnost, mohou členské státy měnit své SP SZP jednou ročně. **Ačkoli ambiciózní plány musí být schvalovány od samého počátku, tento proces revize by měl být využit k dalšímu zlepšování SP SZP a k nápravě intervencí, které se ukážou být neefektivní.**

Aby měly členské státy šanci dosáhnout cílů Zelené dohody pro Evropu, musí jít ve svých strategických plánech mnohem dál, než je v současné době navrhováno, a využít rozpočet SZP k přechodu na udržitelnější a spravedlivější potravinové systémy založené na potravinové suverenitě a agroekologii. Jinak zůstanou cíle strategie „Farm to Fork“ a „Strategie v oblasti biologické rozmanitosti“ jen planými sliby.

PŘÍLOHA 1:

Metodika

Sedmi národním partnerům v Rakousku, České republice, Dánsku, na Maltě, v Polsku, Španělsku a Švédsku byly zaslány průzkumy s cílem shromáždit informace o nástrojích SZP používaných k dosažení osmi cílů strategie „Farm to Fork“ a „Strategie v oblasti biologické rozmanitosti“:

- Snížení celkového používání a rizika chemických pesticidů o 50 %;
- Obhospodařování 25 % zemědělské půdy v EU v režimu ekologického zemědělství;
- Snížení ztrát živin minimálně o 50 % (přebytek zejména dusíku a fosforu v životním prostředí);
- Snížení používání hnojiv o 20 %;
- Snížení prodeje antimikrobiálních látek pro chov hospodářských zvířat a akvakulturu o 50 %;
- Spravedlivé pracovní podmínky pro pracovníky v zemědělství (sociální podmíněnost apod.);
- Navrácení alespoň 10 % zemědělských ploch s vysoce rozmanitými krajinnými prvky;
- Zlepšení ekonomické situace zejména drobných zemědělců a producentů v marginalizovaných oblastech.

The information has been collected and then summarised per country and per objective.

Ve zbývající části zprávy jsou shrnuty informace pro jednotlivé členské státy:

- Tabulka, která hodnotí ambice členských států v jejich plánech SZP podle cílů: zelená barva znamená, že země s největší pravděpodobností cíl splní nebo se jeho splnění přiblíží; žlutá barva znamená smíšený výsledek, protože cíl je buď příliš ambiciózní, ale není doprovázen odpovídajícími opatřeními, nebo je nízký, ale je doprovázen zajímavými nebo lepšími opatřeními než dříve; červená barva znamená, že členský stát se problémem vůbec nezabývá; šedá barva znamená, že shromážděné informace nebyly pro posouzení dostatečné.
- Shrnutí, do jaké míry plány SZP přispívají k cílům EZD, přičemž na jedné straně jsou cíle environmentální a na druhé straně sociální.
- Soubor doporučení pro Evropskou komisi a členské státy v závěrečné fázi schvalovacího procesu SP SZP.

Hnutí DUHA

Friends of the Earth Europe

Rue d'Edimbourg 26, 1050 Brusel, Belgie
info@foeeurope.org www.foeeurope.org